

A photograph of the Aalborg Kongres & Kultur Center building, a modern structure with a glass facade and a flagpole flying the Danish flag. The building is set against a clear blue sky. In the foreground, there is a paved plaza with a small orange ball on the ground.

**Velkommen til
DFF's 43. Landsmøde
25. - 26. oktober 2001
i Aalborg Kongres & Kultur Center**

Velkommen til Aalborg

Kære landsmødedeltager.

I år afholder DFF landsmøde torsdag den 25. og fredag den 26. oktober. Aalborg Kongres & Kultur Center er den perfekte ramme om landsmødet. Her er god plads, og servicen er i top. Sådan har det været de tidligere gange, vi har gæstet Aalborg. Og sådan bliver det forhåbentlig også i år.

Landsmødet er hele branchens mødested. Her udveksler omkring 1400 fjernvarmefolk fra hele landet erfaringer og møder kolleger. På træfpunkterne er der mulighed for en snak med mange af branchens leverandører.

Landsmødet giver ny viden og inspiration til det daglige arbejde. I år sætter vi fokus på visionerne for fremtiden. Miljø- og energiminister Svend Auken giver torsdag eftermiddag sit bud på spørgsmålet "Fjernvarme: Selvforvaltning eller centralstyre"?

Derefter giver DFF's politiske næstformand Søren Møller, DFF's tekniske næstformand Mogens Uhrskov og medlem af DFF's bestyrelse Søren Edlefsen

hver deres bud på "Fjernvarmen i dag og i morgen" for henholdsvis central kraftvarme, decentral kraftvarme og biomasse.

Torsdag aften er der underholdning og festmiddag for landsmødets deltagere i Aalborg Kongres & Kultur Center, hvor vi i en festlig og afslappet atmosfære får mulighed for at nyde det fælles kollegiale samvær og opleve Niels Hausgaard på hjemmebane.

Fredag er landsmødet opdelt i to sessioner, hvor emnerne er eloverløb, effektiviseringspotentialet i fjernvarmebranchen, energispareaktiviteter og gulvarme.

Landsmødet slutter af med et causeri af tidligere direktør for Københavns Zoo, Bent Jørgensen. På gensyn til to spændende landsmødedage i Aalborg.

Med venlig hilsen

Uffe Bro
formand for DFF

Mød branchens leverandører på træfpunkterne

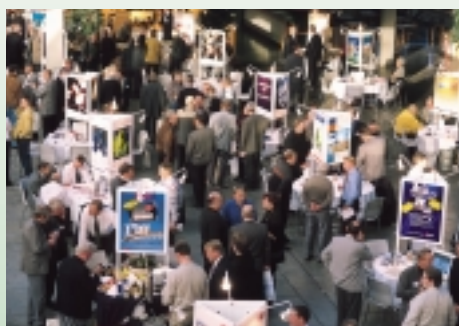

FOTO: JACOB DALL

En stor del af branchens leverandører er repræsenteret på de i alt 65 træfpunkter, der i år er blevet plads til i kongrescentret. Efterspørgslen på træfpunkterne er med årene blevet større, hvorfor FIF Marketing har øget antallet væsentligt i forhold til de sidste par år. Træfpunkterne er fordelt henholdsvis i kongrescentrets garderobegade og i foyeren. Ved hvert træfpunkt er der god plads til at sidde ned og få en hyggelig social og faglig snak med en af branchens leverandører, som ofte gerne byder på en forfriskning.

FIFs formand Tonny Hansen åbner udstillingsområdet med en indledende tale, hvorefter der vil være rig lejlighed til at besøge træfpunkterne inden landsmødets start og i pauserne imellem indlæggene.

Træfpunkterne er stedet, hvor varmegæsterne kan hilse på nuværende og eventuelt kommende leverandører og få en bred orientering om markedet, nye produkter og aktuelle tilbud. Udstillerne står parat til at byde landsmødets gæster og deltagere velkommen torsdag kl. 10.00.

Praktiske oplysninger

Sidste frist for tilmelding til landsmødet er onsdag den 3. oktober 2001. Folkevalgte og bestyrelsesmedlemmer tilmelder sig via varmegæsterens tilmeldingsblanket. Yderligere tilmeldingsblanketter kan rekvireres hos DFF's sekretariat på tlf. 76 30 80 00.

Mødegebyr for DFF- og FIF-medlemmer er 850 kr. mens øvrige betaler 1.700 kr.

Festmiddagen torsdag aften koster 350 kr., og frokost torsdag og fredag koster 210 pr. gang.

Program

Torsdag den 25. oktober 2001

Kl. 10.00 Åbning af træfpunkter
FIF's formand, Tonny Hansen

Kl. 12.00 Frokost

Kl. 13.30 Velkomst og officiel åbning
DFF's formand, advokat Uffe Bro
Rådmand Paul Wrobel, Aalborg

Kl. 14.00 Fjernvarme: Selvforvaltning eller centralstyre?
Miljø- og energiminister Svend Auken

At fjernvarmen er så udbredt i Danmark er et produkt af målrettet planlægning, lovgivning og lokalt engagement. Vi har i fællesskab skabt gode betingelser for fjernvarmen, herunder den vedvarende energi og kraftvarmen. Resultatet er blandt andet, at over 80% af fjernvarmen i dag produceres i samproduktion med el. Dertil kommer, at Danmark i 1997 for første gang i nyere tid blev selvforsynende med energi. Det er en planlægningsmodel, man mange steder misunder os. Samtidig ser vi netop nu beviser på, at utilstrækkelig planlægning kan føre til egentlige energikriser som i USA og Brasilien. Og det er sket samtidig med, at atomkraften på skræmmende vis er sat på dagsordenen.

Planlægning og regulering udfordrer derfor ikke fjernvarmen eller dens selvstyre - det skaber derimod rammerne for dens virke og for borgernes deltagelse. Realiteterne er, at sektoren har meget stor indflydelse på de beslutninger, der bliver truffet fra central side. Det var fx tilfældet, da midlerne i hjælpepakken skulle fordeles, og det gælder også nu, hvor sektoren deltager i formuleringen af regler om benchmarking. Det skal vi holde fast i. Spørgsmålet er så, om selvforvaltning og centralstyre i virkeligheden er hinandens modsætninger.

Svend Auken

Kl. 14.45 Pause

Kl. 15.10 Fjernvarmen i dag og i morgen: Central kraftvarme
DFFs politiske næstformand, rådmand Søren Møller, Odense

Indlægget vil beskæftige sig med forholdene for fjernvarme baseret på central kraftvarme, både i dagens situation og i den forventede fremtid. Central kraftvarme dækker omkring 3/4 af al dansk fjernvarmeforsyning og er et altafgørende element i dansk miljø- og energipolitik. Indlægget vil beskrive de indlysende fordele ved kraftvarmen og nødvendigheden af at sikre den fortsatte udnyttelse af spildvarmen fra de store kraftvarmeværker. Indlægget vil også forholde sig til de aktuelle problemer både med at sikre de fortsatte fjernvarmeleverancer, med at sikre både en rimelig pris herfor og med at sikre rimelige beskatningsforhold. Og endelig vil indlægget give et bud på, hvad fremtiden kan betyde for central kraftvarme.

Søren Møller

Kl. 15.40 Fjernvarmen i dag og i morgen: Decentral kraftvarme
DFFs tekniske næstformand, driftsleder Mogens Uhrskov, Hirtshals

I 1986 indgik den danske regering en energipolitisk aftale, der blandt andet indebar en målsætning om, at der frem til 1995 skulle foretages en udbygning med decentrale kraftvarmeværker med en samlet elektrisk effekt på 450 MW. Værkerne skulle fyres med indenlandske brændsler som naturgas, affald, biogas, halm og træ. I 1990 indgik regeringen yderligere en aftale om anvendelse af naturgas og biomasse. Herved blev de enkelte fjernvarmeværker pålagt at benytte bestemte brændsler og bestemte teknologier. De mange politiske »overgreb« på fjernvarmesektoren i forbindelse med de forskellige forlig har således stort set sat det lokale selvstyre på fjernvarmeområdet ud af kraft, og for de naturgasfyrede kraftvarmeværker har

DONG kunnet udnytte sit monopol til at tage en overpris for gas til elproduktion, netop fordi værkerne ikke har mulighed for at skifte til andet brændsel.

Udbygningen og omstillingen skete fortrinsvis til naturgasbaseret kraftvarme. For alle elproducerende værker har pålægget om også at skulle producere strøm nu bevirket, at de er blevet skattepligtige, selv om de ikke må køre med overskud. Altså en ren administrativ byrde.

Nu skal værkerne yderligere pålægges en indtægtsrammeregulering. Benchmarking har værkerne anvendt i mange år, men indtægtsrammeregulering er et alvorligt indgreb i generalforsamlingernes mulighed for at disponere. Indlægget vil være et optimistisk bud på: - At der stadig er fremtid i fjernvarme.

Mogens Uhrskov

Kl. 16.10 Pause

Kl. 16.30 Fjernvarmen i dag og i morgen: Biomasse

Medlem af DFFs bestyrelse, direktør Søren Edlefsen, Assens

Biomasse er en miljøvenlig og CO₂ neutral energikilde.

De seneste 10 år er der sket en stor vækst i anvendelse af biomasse til el og varmeproduktion. På trods af dette udgør den samlede varmeproduktion baseret på biomasse kun ca. 8% og elproduktionen omkring 1%.

De kommende år vil der imidlertid ske en kraftig udvikling i anvendelsen af biomasse, såfremt de rette betingelser er til stede.

Biomasse er flere forskellige produkter. Anvendelsen af biomasse stiller store krav til logistik, brug af højteknologi og produktionsstyring.

Anlæg til udnyttelse af biomasse kræver forholdsvis store anlægsinvesteringer, og der er også usikkerheder omkring udnyttelses- og virkningsgrader på længere sigt.

Store investeringer, der skal afskrives over en længere årrække, kræver stor tillid til de politiske beslutningstagere - og har vi det?

Hvordan udvikler det grønne el-marked sig?

Hvilken indflydelse får mulighederne for handel med grønne beviser på udviklingen inden for anvendelsen af biomasse i energiforsyningen?

Søren Edlefsen

Kl. 17.00 Afslutning på mødet

Kl. 19.30 Festmiddag i Aalborg Kongres & Kultur Center

Underholdningen leveres af Niels Hausgaard og musikken af orkestret Bongoes

Fredag den 26. oktober 2001

Session A

Mødeleder: Medlem af DFFs bestyrelse, rådmand Hans Schiøtt, Århus

Kl. 09.15 Eloverløb

Chefkonsulent Sigurd Lauge Pedersen, Energistyrelsen

En stigende del af den danske elforsyning baseres på kraftvarme og vedvarende energi, og eloverløbet er stigende. Indlægget belyser omfanget af eloverløbet, om det er et problem, og hvad man i givet fald kan gøre ved det - med udgangspunkt i Energistyrelsens arbejdsgruppe om kraftvarme og VE-elektricitet.

Sigurd Lauge Pedersen

Kl. 09.55 Effektiviseringspotentialet i fjernvarmesektoren

Seniorforsker Peter Fristrup, RISØ

Drivfjedre, dogmer & driftsledelse – en varmelov, der vil noget?

Konkurrencestyrelsen og vel også Energistyrelsen er meget stærke i troen på, at der findes et besparelspotentiale i fjernvarmesektoren. Det har de sikkert ret i, men hvor er det nu, potentialet ligger, og hvor stort er det.

Forskere ved RISØ og Landbohøjskolen er i gang med at kulegrave DFFs årsstatistikker, men har ikke kunnet finde et potentiale større end 30% i den mest snæversynede model. Tages der højde både for de forskellige brændsler og deres tilhørende CO₂-emissioner, falder potentialet helt ned til 5-10%. Der er således ikke plads til meget rysten på hånden hos de, der skal fastsætte indtægtsrammerne.

Peter Fristrup

Kl. 10.35 Pause

Session B

Mødeleder: Medlem af DFFs bestyrelse, adm. direktør H.C. Mortensen, CTR

Kl. 09.15 Energispareaktiviteter

Afdelingschef Bjarne Zetterström, Boligselskabernes Landsforening

Den almene sektor repræsenterer med mere end 1/2 million boliger omkring hver femte bolig i Danmark. Der er et betydeligt energiforbrug, og der vil altid være nye muligheder for energibesparelser. Drift af varmeanlæg og isolering af bygningsmassen må anses for at være optimeret, nogle steder så effektivt, at ejendomme angribes af svamp. Fremtidige besparelser skal først og fremmest opnås ved ændret adfærd og i forbindelse med bygningsrenoveringer.

Den ny varmforsyningslov placerer mange boligafdelinger med egen varmecentral i rollen som varmforsyningsvirksomhed. I forhold til de større forsyningsvirksomheder ser de almene boligorganisationer frem til samarbejdet om de lokale energispareudvalg.

Bjarne Zetterström

Kl. 09.55 Gulvvarme

Teknikumingeniør Niels Radisch, Teknologisk Institut

Bruger huse med gulvvarme mere varme end andre huse?

Teknologisk Institut har gennemført en undersøgelse af varmeforbruget i et begrænset antal parcelhuse med forskellige typer varmeanlæg. Der blev fundet et merforbrug på 34% samt en dårligere afkøling af fjernvarmen i huse med gulvvarme i forhold til huse med radiatorer. Størstedelen af merforbruget skyldtes dog andre faktorer - såsom større vinduer, flere sammenhængende rum, flere større badeværelser, mere "krøllet" facadeudformning samt brugervaner.

En ny, større undersøgelse er efterfølgende sat i værk, og de første resultater præsenteres.

Kl. 10.35 Pause

Plenum og afslutning:

Kl. 11.10 Causeri

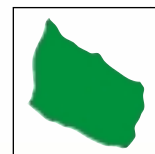
Tidl. direktør for København Zoo, Bent Jørgensen

Kl. 12.20 Landsmødets afslutning

DFF's formand Uffe Bro

Kl. 12.30 Frokost

DANSKE FJERNVARMEVÆRKERS FORENING

Fjernvarmens Hus
Galgebjergvej 44 · 6000 Kolding
Telefon 76 30 80 00 · Telefax 75 52 89 62
E-mail: dff@dff.dk · www.fjernvarmen.dk